

Ny Bokin'i Daniela - Isa Iraika amby Efapolo

Ny Fanompoam-paminanian'i Paoly: Mampifandray an'i Isiraely fahiny amin'i Isiraely ara-panahy

Jeff Pippenger
2024-01-05

Ny apostoly Paoly no rohy mampifandray an'i Isiraely fahiny sy Isiraely ara-panahy, satria ny asa fanompoany, ny anarany, ny toe-javatra niainany manokana, ary ny asany ara-paminaniana dia samy manambara izany fahamarinana izany avokoa. Namaritra ny tenany ho kely indrindra amin'ny apostoly izy, satria izy dia efa nanenjika ny vahoakan'Andriamanitra.

Fa izaho no kely indrindra amin'ny apostoly, sady tsy mendrika hatao hoe apostoly, satria nanenjika ny fiangonan'Andriamanitra aho. 1 Korintiana 15:19.

Ny anarana nomena azy tamin'ny fiovam-pony dia Paoly, izay midika hoe kely na madinika, fa izy no kely indrindra tamin'ny apostoly. Kanefa ny anarany tany am-boalohany dia Saoly, izay midika hoe “voafidy”.

Dia namaly i Ananias ka nanao hoe: Tompo ô, efa reko tamin'ny olona maro ny amin'io lehilahy io, fa be dia be ny ratsy nataony tamin'ny olonao masina tany Jerosalema; ary eto koa izy dia manana fahefana avy amin'ny lohandohan'ny mpisorona hamatotra izay rehetra miantso ny anaranao. Fa hoy ny Tompo taminy: Mandehana, fa fanaka voafidy ho Ahy izy hitondra ny anarako eo anatrehan'ny jentilisa sy ny mpanjaka ary ny Zanak'Isiraely, Asan'ny Apostoly 9:13–15.

I Saoly dia “fanaka voafidy” hitondra ny filazantsara ho any amin'ny Jentilisa, nefa tsy maintsy niova fo sy nampietrena ho tonga Paoly (kely) aloha izy, satria nila ho mahery izy. Fantatr'i Paoly fa ny heriny dia hita ao amin'ny fahakeliny, na ao amin'ny fahalemeny.

Ary fandrao tsy hasandratra mihoatra noho ny tokony ho izy aho noho ny hamaroan'ny fanambaràna, dia nomena tsilo amin'ny nofo aho, iraky ny Satana hamely ahy, fandrao hasandratra mihoatra noho ny tokony ho izy aho. Noho izany zavatra izany dia intelo aho no nangataka tamin'ny Tompo mba hiala amiko izany. Fa hoy Izy tamiko: Ampy ho anao ny fahasoavako; fa ny heriko dia tanterahina amin'ny fahalemena. Koa dia hifaly indrindra aho ka hirehareha kokoa amin'ny fahalementsika, mba hitoeran'ny herin'i Kristy amiko. Koa izany no ifaliako amin'ny fahalemena, amin'ny fanalam-baraka, amin'ny fahoriana, amin'ny fanenjehana, amin'ny fahaterena noho ny amin'i Kristy; fa raha malemy aho, dia amin'izay no mahery aho. 2 Korintiana 12:7–10.

Saoly dia “nofidiana”, nefa mba hahatonga azy ho mahery dia natao kely izy (Paoly). Voafidy hitondra ny filazantsara ho any amin'ny Jentilisa izy, nefa nofidiana koa izy amin'ny ampahany noho ny fahalalany ny Testamenta Taloha.

Indrindra satria fantatro fa ianao dia mahay indrindra ny amin'ny fomba amam-panao rehetra sy ny ady hevitra izay eo amin'ny Jiosy; koa mangataka aminao aho mba hihaino ahy amim-paharetana. Ny toetry ny fiainako hatramin'ny fahatanorako, izay hatramin'ny voalohany dia teo amin'ny firenako tany Jerosalema, dia fantatry ny Jiosy rehetra; fa efa nahafantatra ahy hatramin'ny voalohany izy ireo, raha mba mety hijoro ho vavolombelona, fa araka ny antokom-pinoana henjana indrindra amin'ny fivavahanay no niainako ho Fariseo. Asan'ny Apostoly 26:3-5.

I Saoly dia efa nampianarin'i Gamaliela, izay noheverina ho anisan'ny mpampianatra lehibe indrindra ny Soratra Masina ao amin'ny Testamenta Taloha.

Nekena ny fangatahana, ary “Paoly nitsangana teo amin'ny tohatra ka nanofahofa tanana tamin'ny olona.” Nisarika ny sain'izy ireo izany fihetsika izany, raha ny fitondran-tenany kosa dia nampanjaka fanajana. “Ary rehefa nisy fahanginana lehibe dia niteny taminy tamin'ny teny Hebreo izy hoe: Ry lehilahy, ry rahalahy, ary ry ray, henoy ny fiarovako izay ataoko ankehitriny aminareo.” Raha vao ren'izy ireo ireo teny Hebreo mahazatra ireo dia “vao mainka nangina kokoa izy,” ary tao anatin'izany fanginana manerana izany dia nanohy izy hoe: “Izaho dia tena Jiosy tokoa, teraka tany Tarsosy, tanàna any Kilikia, nefa notezaina teto amin'ity tanàna ity teo an-tongotr'i Gamaliela, sady nampianarina araka ny fomba lavorary amin'ny lalàn'ny razana, ary nafana fo tamin'Andriamanitra, tahaka anareo rehetra amin'izao andro izao.” Tsy nisy afaka nandà ny filazan'ny apostoly, satria ny zava-misy notononiny dia fantatry ny maro izay mbola velona tany Jerosalema. Asan'ny Apostoly, 408.

Tsy voafidy kisendrasendra i Saoly, ary anisan'ny tanjona manokana tamin'ny asa fanompoan'i Paoly ny hampifandray ny tantara masina n'i Isiraely ara-bakiteny amin'ny tantara masina n'i Isiraely ara-panahy. Mifanaraka amin'izany zava-misy izany, izy no nanoratra ny ankamaroan'ny Testamenta Vaovao. Misy toko iray amin'ny asa sorany izay maneho ny fanohanana ny rafitry ny hafatry ny anjely voalohany ary koa ny rafitry ny hafatry ny anjely fahatelo. Io andalan-teny io dia tsangambato eo amin'ny tantaran'ny Advantisma, izay manondro ny fanavahana ny hendry sy ny adala eo am-piandohana sy eo am-pamaranana ny Advantisma.

Ary ankehitriny, ry rahalahy, mihanta aminareo izahay noho ny fihavian'i Jesosy Kristy Tompontosika sy noho ny fanangonana antsika ho eo aminy, mba tsy ho voahozongozona faingana ny sainareo, na ho taitra, na amin'ny fanahy, na amin'ny teny, na amin'ny taratasy toa avy aminay, tahaka ny hoe efa antomotra ny andron'i Kristy. Aoka tsy hisy hamitaka anareo na amin'inona na amin'inona; fa izany andro izany tsy ho avy, raha tsy efa tonga aloha ny fihemorana, ary miseho ilay lehilahin'ny ota, zanaky ny fahaverezana; izay manohitra sy manandra-tena ho ambonin'izay rehetra atao hoe Andriamanitra na ivavahana; ka dia mipetraka ao amin'ny tempolin'Andriamanitra tahaka ny Andriamanitra izy, ka mampiseho ny tenany ho Andriamanitra. Tsy tsaroanareo va fa fony mbola teo aminareo aho dia nilaza izany zavatra izany taminareo? Ary ankehitriny fantatrareo izay misakana azy mba hiseho amin'ny fotoany. Fa efa miasa sahady ny zava-miafin'ny tsi-fankatoavana; saingy izay misakana ankehitriny no mbola hisakana mandra-panesotra azy. Ary amin'izany vao haseho ilay Ratsy fanahy, izay holevonin'ny Tompo amin'ny fofon'ain'ny vavany sy haringany amin'ny famirapiratan'ny fihaviany; dia ilay izay avy araka ny fiasan'i Satana amin'ny hery rehetra sy

famantarana ary fahagagana mandainga, ary amin'ny fitaka rehetra avy amin'ny tsy fahamarinana eo amin'izay very; satria tsy nandray ny fitiavana ny fahamarinana izy mba hovanjena. Ary noho izany antony izany dia hampandehanin'Andriamanitra fanadinoana mahery izy mba hinoany ny lainga; mba hohelohina avokoa izay rehetra tsy nino ny fahamarinana, fa nankasitraka ny tsy fahamarinana. 2 Tesaloniana 2:1–12.

Ny toe-javatra iresahan'ity andininy ity dia ny fandinihana ny amin'ny fotoana hiverenan'i Kristy fanindroany. Ampahatsiahivin'i Paoly ny Tesaloniana fa efa novaliany taloha io ahiahy io, rehefa hoy izy: “Tsy tsaroanareo va fa, fony mbola teo aminareo aho, dia nilaza izany zavatra izany taminareo?” Niezaka i Paoly hisakana ny rahalahy tsy ho voafitaka momba ny “fihavian'i Jesosy Kristy Tompontosika sy ny fanangonana antsika ho eo aminy.”

Ny mpahay tantara dia manamarika fa ny antsasaky ny hafatr'i William Miller dia niorina tamin'ny famantarany ny roa arivo sy telonjato taona ao amin'ny Daniela toko faha-valo, andininy faha-efatra ambin'ny folo. Ny antsasany iray hafa amin'ny hafany, izay indraindray tsy ekena, dia ny asany tamin'ny fandavana ireo fampianaran-diso momba ny Fiavian'i Kristy Fanindroany.

Mifototra amin'ilay fomba fiasa sandoka jezôita dia nisy (ary mbola misy hatrany) fampianarana sandoka malaza iray izay notoherin'i William Miller tsy tapaka. Izany dia ilay fampianarana sandoka milaza fa ny fiavian'ny Tompo fanindroany dia hialohan'ny arivo taona fiadanana antsoina hoe “temporal millennium”, izay notoherin'i Sister White koa.

Ny asa nataon'i Miller koa dia nampiorina ny fahamarinan'ny fiverenan'i Kristy ara-bakiteny, ho fanoherana ireo hevi-diso samihafa momba ny arivo taona izay niely patrana tamin'ny androny. Miresaka ny Fiaviana Fanindroany i Paoly ao amin'ny 2 Tesaloniana, ka io andalan-teny io dia anisan'ny fototry ny fahatakaran'i Miller ny amin'ny Fiaviana Fanindroany ara-bakiteny. Io toko io no “Fahamarinana Ankehitriny” ho an'i Miller.

Paoly dia manondro filaharan-javatra lehibe iray mifandray amin'ny Fiavian'i Kristy Fanindroany, ary manome koa ny antony ara-kevitra mahatonga ny Tesalonianina tsy tokony hanantena ny fiverenan'ny Tompo ao anatin'ny androm-piainany. Hoy Paoly: “Ary mangataka aminareo izahay, ry rahalahy, ny amin'ny fihavian'i Jesosy Kristy Tompontosika sy ny fanangonana antsika ho any aminy.” Ny teny hoe “mangataka” dia midika hoe manadihady amim-panontaniana. Paoly dia mandinika ara-kevitra ireo singa mifamatotra amin'ny Fiavian'i Kristy Fanindroany ary mitarika ny mpihaino azy hamakivaky karazana fanadihadiana iray, izay natao hampiteraka fandinihana ny lojikan'ny amin'ireo mandre azy.

Ny firafitry ny lojikan'ny heviny dia izao: alohan'ny hiverenan'i Kristy fanindroany dia tsy maintsy ho fantatra sy hanjaka ny papa, ary alohan'ny hisehoan'ny papa eo amin'ny tantara dia tsy maintsy hisy fihemorana. Mbola ho avy amin'ny hoavy io fihemorana io, koa ny fisehoan'ny papa dia vao mainka any aorian'izany aza. Koa ahoana no hahafahan'olona ho voafitaka hihevitra fa efa akaiky ny fiverenan'i Kristy? Mampiasa tandindona maro momba ny papa izy mba hampiorina mazava tsara hoe iza marina io hery io izay ambara rehefa afaka ny fihemorana. Antsoiny hoe “lehilahin'ny ota” ny papa, ilay “ratsy fanahy,” “zanaky ny fahaverezana,” ary ny “zava-miafin'ny heloka.” Mazava ny tenin-dRahavavy White fa tandindona rehetra mamantatra ny papa ireo.

“Fa talohan’ny fihavian’i Kristy anefa, dia nisy fivoarana lehibe teo amin’ny tontolo ara-pivavahana, izay efa voalaza mialoha tao amin’ny faminaniana, tsy maintsy hitranga. Hoy ny apostoly: ‘Aza mety ho voahozongozona haingana amin’ny sainareo na ho taitra ianareo, na amin’ny fanahy, na amin’ny teny, na amin’ny taratasy toy ny avy aminay, milaza fa efa antomotra ny andron’i Kristy. Aoka tsy hisy olona hamitaka anareo amin’ny fomba rehetra; fa izany andro izany dia tsy ho avy, raha tsy efa tonga aloha ny fihemorana, ary aseho ilay lehilahin’ny ota, zanaky ny fahaverezana; ilay manohitra sy manandra-tena ho ambonin’izay rehetra atao hoe Andriamanitra, na izay ivavahana; ka dia mipetraka ao amin’ny tempolin’Andriamanitra tahaka ny Andriamanitra izy, sady mampiseho ny tenany ho Andriamanitra.’”

“Tsy tokony ho nadika vilana ny tenin’i Paoly. Tsy tokony hampianarina fa izy, tamin’ny alalan’ny fanambarana manokana, no efa nampitandrina ny Tesaloniana ny amin’ny fihavian’i Kristy izay ho avy tsy ho ela. Ny fijoroana amin’izany dia hiteraka fisafotofotoana eo amin’ny finoana; fa matetika ny fahadisoam-panantenana no mitarika ho amin’ny tsy finoana. Koa izany no nampitandreman’ny apostoly ny rahalahy mba tsy handray hafatra toy izany ho avy avy aminy, ary nohamafisiny koa ny zava-misy fa ny fahefana papa, izay nofaritan’i Daniela mpaminany tamin’ny fomba mazava dia mazava, dia mbola hitsangana ka hiady amin’ny olon’Andriamanitra. Mandra-pahatanterak’io fahefana io ny asany mahafaty sy miteny ratsy an’Andriamanitra, dia ho zava-poana ny fiangonana raha manantena ny fihavian’ny Tompony. ‘Tsy tsaroanareo va,’ hoy ny fanontanian’i Paoly, ‘fa fony mbola teo aminareo aho, dia efa nilaza izany zavatra izany taminareo?’”

“Mahatsiravina ny fitsapana izay hihatra amin’ny fiangonana marina. Na dia tamin’ny fotoana nanoratan’ny apostoly aza dia efa nanomboka niasa ny ‘zava-miafin’ny heloka’. Ny fivoarana izay hiseho amin’ny hoavy dia ho ‘araka ny fiasan’i Satana amin’ny hery rehetra sy famantarana ary fahagagana mandainga, ary amin’ny famitahana rehetra avy amin’ny tsy fahamarinana amin’izay very.’”

“Indrindra fa indrindra ny fanambaran’ny apostoly momba ireo izay handà tsy handray ‘ny fitiavana ny fahamarinana.’ ‘Noho izany antony izany,’ hoy izy nambaran’i momba izay rehetra handà an-tsitraro ny hafatry ny fahamarinana, ‘Andriamanitra no handefa fitaka mahery ho aminy, mba hinoany lainga; mba hohelohina izy rehetra izay tsy nino ny fahamarinana, fa nankafy ny tsi-fahamarinana.’ Tsy mahazo mandà ny fampitandremana izay alefan’Andriamanitra aminy amin’ny famindram-po ny olona nefa tsy hisy saziny. Amin’ireo izay maharitra mivily hiala amin’ireo fampitandremana ireo dia esorin’Andriamanitra ny Fanahiny, ka avelany ho amin’ireo fitaka izay tiany izy.” Asan’ny Apostoly, 265, 266.

Na dia amantanin’i Rahavavy White mivantana aza ilay “lehilahin’ny ota,” ilay “ratsy fanahy,” “zanaky ny fahaverezana” ary “zava-miafin’ny heloka” ao amin’ny andalan-tenin’i Paoly, ka iantsoany izany hoe “ny fahefana papaly,” dia mbola milaza mihoatra noho izany koa izy. Ambarany fa ireo tandindona nampiasain’i Paoly hamantarana ny papa any Roma dia niorina avy tamin’ny bokin’i Daniela, raha nilaza izy hoe: “Noho izany, dia nampitandrina ny rahalahy ny apostoly mba tsy handray hafatra toy izany ho avy aminy, ary notohizany ny nanasongadina ny zava-misy fa ny fahefana papaly, izay nofaritan’i Daniela mpaminany tamin’ny fomba mazava

tokoa, dia mbola hitsangana ka hiady amin'ny vahoakan'Andriamanitra. Mandra-pahatanterak'io fahefana io ny asany mahafaty sy fitenenan-dratsy, dia zava-poana ho an'ny fiangonana ny hiandrindra ny fihavian'ny Tompony.” Nampiorina ilay ampahan'ny hafatra ho an'ny Tesaloniana izay namantarana ny papaly tamin'i Daniela toko faha-11, andininy faha-36, i Paoly.

Ary ny mpanjaka dia hanao araka izay sitrapony; ary hanandra-tena izy ka hanandratra ny tenany ho ambonin'ny andriamanitra rehetra, ary hiteny zavatra mahagaga hanohitra an'Andriamanitra ny andriamanitra, ary hambinina mandra-pahatanteraky ny fahatezerana; fa izay voatendry dia hotanterahina. Daniela 11:36.

Rehefa no amaritan'i Paoly ny papa hoe: “Izay manohitra sy manandra-tena ho ambonin'izay rehetra atao hoe Andriamanitra, na izay ivavahana; ka dia mipetraka ao amin'ny tempolin'Andriamanitra tahaka ny Andriamanitra izy, ka maneho ny tenany ho Andriamanitra,” dia namerina tamin'ny teny hafa ny filazan'i Daniela mpaminany momba ilay “mpanjaka” izay nanao “araka izay sitrapony,” ary nanandra “ny tenany” sy nanabe “ny tenany ho ambonin'ny andriamanitra rehetra.” Ny papa no ilay mpanjaka izay miteny “zavatra mahagaga hanohitra ny Andriamanitra ny andriamanitra”, ary ny papa no ilay fahefana izay “hambinina mandra-pahatanteraky ny” “fahatezerana” voalohany “amin'ny” taona 1798.

Daniela iraika ambin'ny folo, andininy faha-enina amby telopolo, dia tena ilaina tokoa ny hahatakarana azy araka ny tokony ho izy, raha tiana ho takatra araka ny tokony ho izy ny fitomboan'ny fahalalana tamin'ny 1989. Noho izany antony izany, ny fampianarana diso milaza fa Frantsa no mpanjaka ao amin'io andininy io, araka ny nampidirin'i Uriah Smith, dia nampidirina tamin'ny taranaka voalohan'ny Advantisma (1863 ka hatramin'ny 1888). Novan'i Smith ny lahatsoratra ny andininy faha-enina amby telopolo avy amin'ny hoe “ilay” mpanjaka (izay ny papa, izay nohazavaina tao amin'ireo andininy teo aloha) ho “mpanjaka iray” (mpanjaka rehetra), mba hampifandraisany amin'i Frantsa tsy mino an'Andriamanitra ireo toetran'ny fomba fanompoam-pivavahan'i Roma, nefa izany dia teboka fiangana fotsiny mba hampandrosoany ny teôria tiany manokana momba an'i Torkia ho mpanjakan'ny avaratra ao amin'ny andininy faha-efapolo sy ny manaraka.

Tany am-piandohana indrindra dia nanomboka nanamaizina ny zava-misy i Satana fa ny mpanjaka resahina ao amin'ilay andininy dia ny papa, ary ny apostoly Paoly no manome vavolombelona faharoa ho an'ny fijoroan'i Daniela momba izany zava-misy izany. Nanome ny vavolombelona fahatelo i Rahavavy White.

Tsy vitan'i Satana ihany ny nikatsaka hanamaizina ny fahamarinana momba ilay mpanjaka ao amin'ilay andininy ho ny papa, fa tamin'ny fanodinkodinana ny fahamarinana voarakitra ao amin'ilay andininy dia nataony ho maizina koa ny lanjan'izay nasehon'ilay “fahatezerana” ao amin'ilay andininy. Ny fahefan'ny papa ao amin'ilay andininy dia tsy maintsy hambinina mandra-pahatongan'ny taona 1798, rehefa niharan'ny ratra mahafaty izy. Ny taona 1798 no fiafaran'ireo roa arivo sy diman-jato sy roapolo taona amin'ny fahatezeran'Andriamanitra izay notanterahina tamin'ny fanjakana avaratr'i Isiraely, nanomboka tamin'ny 723 talohan'i Kristy.

Raha niaro sy nifikitra tamin'ny “fotoana fito” ny Advantisma tamin'ny 1863, dia saika tsy ho azo nataon'i Uriah Smith mihitsy ny handositra amin'ny hadalana tahaka izany mikasika ny andininy faha-enina amby telopolo; satria ny “fahatezerana” dia ho voaray ho maneho ny fahatezerana voalohan'Andriamanitra amin'ny “fotoana fito,” ka noho izany dia tsy hanana ifandraisany na kely aza amin'i Frantsa. Ny fitomboan'ny fahalalana tamin'ny 1989 dia tohanan'i Paoly ao amin'ilay andalan-teny, ary noho izany antony izany ny fampitandreman'i Paoly ao amin'ilay andalan-teny momba ireo izay tsy mandray ny fitiavana ny fahamarinana, fa mandray fampiviviana mahery, dia mitranga amin'ny alalan'ny fandavany ireo fahamarinana asehon'i Paoly ao amin'ilay andalan-teny. Anisan'ireo fahamarinana ireo ny famantarana marina ny mpanjakan'ny avaratra ao amin'ny Daniela toko faha-iraka ambin'ny folo, andininy faha-efapolo hatramin'ny faha-dimy amby efapolo.

Ao amin'ilay andalan-teny, rehefa avy mamantatra ny papa ao Roma i Paoly, dia amaritany ny filaharan'ireo toe-javatra amin'ny faran'izao tontolo izao izay mitarika ho amin'ny Fiavian'i Kristy Fanindroany, izay lohahevitra ny andalan-teny. Hoy izy: “ary amin'izany dia haseho ilay Ratsy fanahy.” Io “ratsy fanahy” io dia ny papa, “izay holevonin'ny Tompo amin'ny fofonain'ny vavany ary haringany amin'ny famirapiratan'ny fihaviany.” Ary hoy indray i Paoly: “Dia izy, izay ny fihaviany dia araka ny fiasan'i Satana amin'ny hery rehetra sy famantarana ary fahagagana mandainga.” Jesosy no ilay “izay ny fihaviany dia araka ny fiasan'i Satana.”

Ny asa mahagaga ataon'i Satana dia ny fe-potoana manomboka amin'ilay Lalàn'ny Alahady izay ho avy tsy ho ela, mandra-pitsangan'i Mikaela sy hikatonan'ny androm-pitsapana ho an'ny olombelona. Tsy manao fahagagana na inona na inona i Satana mandritra ireo Loza Fito Farany izay araraka hatramin'ny fikatonan'ny androm-pitsapana ka mandra-piverin'i Kristy.

“Izao no lazain'i Kristy hoe: ‘Ny voany no hahafantaranareo azy.’ Raha ireo izay anaovana fanasitranana no mirona, noho ireny fanehoana ireny, hanala tsiny ny tsy firaharahany ny lalàn'Andriamanitra ka mbola mitoetra ao amin'ny tsy fankatoavana, na dia manana hery amin'izay rehetra sy amin'ny ambaratonga rehetra aza izy, dia tsy manaraka akory izany fa ananany ny hery lehibe avy amin'Andriamanitra. Ny mifanohitra amin'izany aza, dia hery mpanao fahagagana avy amin'ilay mpamitaka lehibe izany. Mpanitsakitsa-bady ny lalàna ara-môraly izy, ary mampiasa ny tetika rehetra voafehiny mba hanajambena ny olona ny amin'ny tena toetran'izany. Nampitandremana isika fa amin'ny andro farany dia hiasa amin'ny famantarana sy fahagagana mamitaka izy. Ary mbola hanohy ireny fahagagana ireny hatramin'ny famaranana ny fotoam-pahasoavana izy, mba hahafahany manondro azy ireny ho porofo fa anjelin'ny mazava izy fa tsy an'ny maizina.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 911.

I Paoly dia manondro fa hisy fialan-ko eo aloha mialoha ny hisehoan'ny fahefan'ny papa, ary ny Fiavian'i Kristy Fanindroany dia hitranga “aorian'ny” fiasana mahatalanjona ataon'i Satana. Ny fiasana mahatalanjona ataon'i Satana dia manomboka amin'ny lalàna alahady any Etazonia, ary mifarana amin'ny fahatongavan'ny fifaranan'ny fotoam-pahasoavana sy ireo loza fito farany. Ny fiasana mahatalanjona ataon'i Satana dia manomboka amin'ny lalàna alahady any Etazonia.

“Amin’ny alalan’ny didy manery ny fananganana ny fahefan’ny Papa, ka mandika ny lalàn’Andriamanitra, dia hisaraka tanteraka amin’ny fahamarinana ny firenentsika. Raha vantany vao haninjitra ny tanany miampita ny hantsana ny Protestantisma mba hihazona ny tanan’ny fahefana romanina, raha vao hiampita eo ambonin’ny lavaka mangitsokitsoka izy mba hifandray tanana amin’ny Spiritisma, raha, eo ambanin’ny herin’io firaisana telo sosona io, ny firenentsika no handà ny foto-kevitra rehetra ao amin’ny Lalàm-panorenany amin’ny maha-fitondrana protestanta sy repoblikana azy, ary hanao fepetra hampielezana ny lainga sy ny fitaka papaly, dia ho fantatsika amin’izany fa tonga ny fotoana hiasan’i Satana amin’ny fomba mahagaga ary efa akaiky ny farany.” Testimonies, boky faha-5, 451.

Ny lalànan’ny Alahady no fiasaran’ny fanjakana fahenina, dia ilay bibidia avy amin’ny tany ao amin’ny Apokalypsy toko faha-telo ambin’ny folo. Nanomboka nanjaka io bibidia avy amin’ny tany io tamin’ny fiasaran’ireo arivo sy roanjato ary enimpolo taona nanapahan’ny fahefan’ny papa, tamin’ny taona 1798. Noho izany, ny fahefana papaly dia naseho tamin’ny taona 538, na dia efa niasa sahady aza ny asany mba hifehezana izao tontolo izao tamin’ny fotoana nanoratan’i Paoly ireo teniny. Talohan’ny taona 538 dia hisy fialana amin’ny finoana, izay mialoha ny fanehoana ilay lehilahin’ny ota, mipetraka ao amin’ny tempolin’Andriamanitra.

Ny fihemorana tamin’ny finoana dia nasehon’ny fiangonan’i Pergamosy, tamin’ny fotoana nifanarahana ny fiangonana kristiana tamin’ny fivavahan’ny jentilisa, araka ny tandindon’ny amperora Konstantino. i Paoly dia namantatra ireo mariky ny faminaniana izay tsy maintsy hitranga alohan’ny Fiavian’i Kristy fanindroany. Rehefa avy namerina izay efa nampianariny ny Tesaloniana izy, dia nanontany avy eo raha tsy tsaroan’izy ireo fa efa nampianariny azy ireo taloha ireo fahamarinana ireo. Avy eo dia ampahatsiahiviny azy ireo fa tokony hahatsiaro koa izy ireo fa nampianatra azy fa hisy hery iray “misakana” ny papa “mba” haseho “amin’ny fotoanany” ny papa. Ny teny hoe “misakana” dia midika hoe manakana. Ny teny hoe “misakana” dia adika aty aoriana ao amin’io andalan-teny io ihany hoe “izao no manakana.”

Koa araka izany, ny andalan-teny dia aseho marina toy izao: “Ary ankehitriny ianareo mahalala izay misakana ny fahefana maha-papa, mba haseho amin’ny fotoanany ny fahefana maha-papa. Fa ny zava-miafina momba ny heloka (ny fahefana maha-papa) dia efa miasa sahady; fa ilay anankiray izay misakana ankehitriny ny fahefana maha-papa ihany no mbola hanohy hisakana ny fahefana maha-papa mandra-panaisotra azy tsy ho eo amin’ny lalany.” Rehefa fantatr’i William Miller io andalan-teny ao amin’ny Tesaloniana io, dia tsapany fa ny hery izay nanakana ny fahefana maha-papa tsy hiakatra eo amin’ny seza fiandrianan’ny tany tamin’ny taona 538 dia Roma mpanompo sampy, ary fa Roma mpanompo sampy no hanakana ny fiakaran’ny fahefan’ny papa mandra-panaisotra an’i Roma mpanompo sampy “tsy ho eo amin’ny lalany.”

“Nandritra ireo roa ambin’ny folo taona naha-deista ahy, dia namaky ny tantara rehetra izay azoko nofotorina aho; fa ankehitriny kosa dia tiako ny Baiboly. Nampianatra momba an’i Jesosy izany! Kanefa mbola nisy ampahany betsaka tamin’ny Baiboly izay mbola maizina tamiko. Tamin’ny taona 1818 na 19, raha niresaka tamin’ny sakaiza iray aho, izay notsidihiko, sady efa nahafantatra ahy sy efa nandre ny resako tamin’ny fotoana naha-deista ahy, dia nanontany izy tamin’ny fomba somary manan-danja hoe: ‘Ahoana ny hevitrao momba ity

andinin-teny ity, sy iry?’ ka nanondro ireo andinin-teny taloha izay notoheriko fony aho mbola deista. Takatro izay nokendreny, ka namaly aho hoe—Raha omenao fotoana aho, dia holazaiko aminao ny hevitr’ireo. ‘Hafiriana no ilainao?’ Tsy fantatro, hoy ny navaliko, fa holazaiko ihany; fa tsy azoko ninoana velively fa Andriamanitra dia nanome fanambarana iray izay tsy azo takarina. Tamin’izay aho dia tapa-kevitra handalina ny Baiboliko, sady nino fa azoko fantarina izay tian’ny Fanahy Masina holazaina. Fa raha vantany vao nandray izany fanapahan-kevitra izany aho, dia tonga tao an-tsaiko izao hevitra izao—‘Raha toa ianao ka mahita andalan-teny iray izay tsy azonao, inona no hataonao?’ Dia tonga tao an-tsaiko ity fomba handinihana ny Baiboly ity:—Horisiko ny teny ao amin’ireny andalan-teny ireny, dia harahiko manerana ny Baiboly, ka amin’izany no hahitako ny heviny. Nanana ny Cruden’s Concordance aho, izay heveriko fa tsara indrindra eto amin’izao tontolo izao; koa nalainy izany sy ny Baiboliko aho, dia nipetraka teo amin’ny latabatro, ka tsy namaky zavatra hafa aho, afa-tsy ny gazety kely ihany, satria tapa-kevitra ny hahalala izay tian’ny Baiboliko holazaina aho.”

“Nanomboka tamin’ny Genesisy aho ka namaky nandroso moramora; ary nony tonga teo amin’ny andininy iray izay tsy azoko, dia nikaroka manerana ny Baiboly aho mba hahalalako izay heviny. Rehefa nofakafako tamin’izany fomba izany ny Baiboly, indrisy, tena namirapiratra sy be voninahitra tokoa ny fahamarinana! Hita tao amiko izay efa notoriko taminareo. Resy lahatra aho fa nifarana tamin’ny 1843 ireo fotoana fito. Avy eo dia tonga teo amin’ny 2300 andro aho; nitondra ahy ho amin’izany fehin-kevitra izany ihany izy ireny; nefa tsy mba nihevitra ny hahita izay fotoana hihavian’ny Mpamonjy aho, ary tsy azoko ninoana izany; kanefa namely ahy tamin-kery lehibe ny fahazavana ka tsy hitako izay hatao. Ary hoy aho anakampo: Ankehitriny dia tsy maintsy manao kiririoka sy fehikibo aho; tsy handeha haingana noho ny Baiboly aho, ary tsy hianjera any aoriany. Na inona na inona ampianarin’ny Baiboly dia hifikitra aminy aho. Kanefa mbola nisy andininy sasany izay tsy azoko ihany.”

“Dia ampy izay ny amin’ny fomba ankapoben’ny fianarany ny Baiboly. Tamin’ny fotoana hafa indray dia nambarany ny fomba namahany ny hevitra ny andininy eo anoloantsika—dia ny hevitra ny hoe ‘ny isan’andro.’ ‘Namaky hatrany aho,’ hoy izy, ‘ary tsy nahita tranga hafa ahitana izany afa-tsy ao amin’i Daniela. Dia nalaiko ireo teny izay mifandray aminy, dia ny hoe: “esorina.” Hesoriny ny isan’andro, “hatramin’ny andro hanesorana ny isan’andro,” sns. Namaky hatrany aho, ary nihevitra fa tsy hahita fanazavana momba ilay andininy; kanjo nony farany dia tonga tao amin’ny 2 Tesaloniana 2:7–8 aho. “Fa efa miasa sahady ny zava-miafin’ny tsi-fankatoavana; fa izay misakana ankehitriny ihany no mbola hisakana mandra-panesorina azy hiala eo amin’ny lalana, ary amin’izay dia haseho ilay ratsy fanahy,” sns. Ary rehefa tonga tamin’io andininy io aho, dia indrisy, toy inona ny fahazavana sy ny voninahitr’io fahamarinana io no niseho mazava! Eo izany! Izany no atao hoe “ny isan’andro!” Koa ankehitriny, inona no tian’i Paoly holazaina amin’ny hoe “izay misakana ankehitriny,” na manelingelina? Amin’ny hoe “lehilahin’ny ota,” sy “ilay ratsy fanahy,” dia ny Fanjakana papaly no tiana holazaina. Koa inona àry no misakana ny Fanjakana papaly tsy haseho? Nahoana, dia ny fanompoan-tsampy izany; koa noho izany, “ny isan’andro” dia tsy maintsy midika hoe fanompoan-tsampy.’ William Miller, Apollos Hale, The Second Advent Manual, 65, 66.

Raha tsy nisy ny fahatakarana fa “ny isan’andro” ao amin’ny bokin’i Daniela dia tandindon’ny fanompoan-tsampy, dia ho sahirana mafy i Miller namolavola ny rafitra izay nanorenany ny firafitry ny faminaniany. “Ny isan’andro” dia hita in-dimy ao amin’ny bokin’i Daniela, ary arahin’ny tandindon’ny fahefan’ny papa mandrakariva izany. Ny porofo fa “ny isan’andro” ao amin’ny bokin’i Daniela dia fanompoan-tsampy dia hita ao amin’ny taratasin’i Paoly ho an’ny Tesaloniana. Ao no misy ny iray amin’ireo fampitandremana henjana indrindra ao amin’ny Tenin’Andriamanitra, satria ao i Paoly no milaza mazava fa izay tsy tia ny fahamarinana dia halefa ho amin’ny famitahana mahery. Ny fahamarinana izay napetraka tao amin’ny Tesaloniana tamin’ny fikasana mazava dia ny famantarana ny fifandraisan’ny fanompoan-tsampy amin’ny fahefan’ny papa, ary ny mandà izany fahamarinana izany dia manome antoka fa ny famitahana mahery no ho vokatry izany fandavana izany.

Hohizontsika hatrany amin’ny lahatsoratra manaraka ity lohahevitra ity.

Mitoera, ka gaga; miantsoa mafy, eny, miantsoa: mamo izy, nefa tsy amin’ny divay; mivembena izy, nefa tsy amin’ny toaka mahery. Fa Jehovah efa nandrakana taminareo ny fanahin’ny torimasolalina, ary efa nanakimpy ny masonareo Izy; ny mpaminany sy ny mpanapaka anareo, ny mpahita, dia nosaronany. Ary ny fahitana ny amin’ny zavatra rehetra dia tonga aminareo tahaka ny tenin’ny boky voaisy tombo-kase, izay atolotry ny olona anankiray mahay mamaky teny, ka ilazana hoe: Vakio ange ity; dia hoy izy: Tsy mahay aho, fa voaisy tombo-kase izy; ary atolotra kosa amin’izay tsy mahay mamaky teny ny boky ka ilazana hoe: Vakio ange ity; dia hoy izy: Tsy mahay mamaky teny aho. Koa hoy Jehovah: Noho ity firenena ity manatona Ahy amin’ny vavany sy manome voninahitra Ahy amin’ny molony, nefa mampanalavitra ny fony hiala amiko, ary ny fahatahorany Ahy dia didin’olona nianarany ihany, dia, indro, mbola hanao asa mahagaga eo amin’ity firenena ity Aho, dia asa mahagaga sy fahagagana; fa ho levona ny fahendren’ny olon-kendriny, ary hiafina ny fahalalan’ny olon-malininy. Lozan’izay mikatsaka lalina hanafina ny fisainany tsy ho hitan’i Jehovah, ary ao amin’ny maizina no anaovany ny asany, ka hoy izy: Iza no mahita antsika? ary iza no mahalala antsika? Endrey ny fanodinanao ny zavatra! Moa hatao tahaka ny tanimanga eo an-tanan’ny mpanefy vilany va ianareo? Fa moa ny asa hilaza amin’izay nanao azy hoe: Tsy nanao ahy izy? na ny zavatra voarina hilaza amin’izay namorona azy hoe: Tsy nanan-tsaina izy? Isaia 29:9–16.